

מסורת הש"ס

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

עב. תורה אור השלם

(א) [ע"י ברכות נט ע"ב],
(ב) [ע"י מוס' ר"ה כג:
ד"ה וז', (ג) גיטין ו',
(ד) [ע"י מנחות נ"ח מה
חלת מוכר שנגזלתי קר
זו מוכרת של חלות
של ככל פי' אחר אחרית
הש"ס. וברש"י מוכר
בנדה דק"ט ע"א ע"ש],
(ה) [גי' העירין ע"ד דק'
הש"ס. וברש"י מוכר
בנדה דק"ט ע"א ע"ש],
(ו) [גי' העירין ע"ד דק'
הש"ס. וברש"י מוכר
בנדה דק"ט ע"א ע"ש],
(ז) [לעיל ע"ב ע"ב], (ח) גיטין
ז' דה"מ, (ט) [ראמ"ר ר"ב
למא' כהנ"י], (י) [שם ויחזיק
למא' כהנ"י, וכן מוחקין
המהרש"ל, (כ) יבמות
טו', (ל) [נכתיב: מדיח.
וכ"ה בנדרים ופערין],
(מ) [נכתיב: חידק, וי"ה
ביבמות, (נ) לעיל ע"א:
ע"ש, (ס) ע"ז ב' מנחה
י"א, (ע) [נכתיב: ובע"י:
דמנואל], (פ) [נכתיב:
דפס"ר ובע"י: סגורין],
(צ) [נכתיב: טס"ף, (ק) [נכר
נגיטין ו' ע"א, ע"ש],
(ר) [דף ע"א, (ש) [נכתיב:
הראשונה, ולפנינו כרש"ל.
ובש"ס גורם כסוד"ד פרס
ע"ש, (ת) [ע"י לעיל מט
ע"ב], (י"א) [נכתיב: שבת
קמה ע"ב, וברש"י שם
ד"ה מניין],

והאידינא הוא דליוה פרסאי. שלקחוהו ממקומו וזנאוהו למעלה
מאקרא ולהכי לא בעי למתח פרת עד היכן לפי שפרת נופל
בחדקל ועוד ככל מושכת למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר
לעיל: לך גיסא דפרת עד היכא. כשפתה כלפי מערב עד היכן
מתפשט רחבה של ככל: מאי
דעסק. שבתא לישאל: משום צירס.
שמה צירס שיושבת בהן גיסא
מיבעיא לך: מייחסי דפומצדיא.
שהיא בין שמי הנהרות מצירס נסבי
ש"מ מוחזקין הם בה בחזקת יחוס:
כמתלווקס ליוחסין. בארעה ורחבה
של ככל: כך מתלווקס לגיטין.
דקיימא לן (גיטין דף ד' ב'). המציא גט
משאר ארצות לרין שיאמר בפני
נכתב ופני נחתם לפי שאין בקיפין
לשמה והמציא גט מארץ ישראל
לככל אינו לרין לומר וככל הרי
היא כאלך ישראל לגיטין: שאף הם
היו חכמים ובקיפין לשמה: עד ארצה
סניינא. אגס של קנים וערבה שקורין
אשיריא: סניינא דגשרא. שני
אגמים היו למטה מהגשר זה למטה
מזה: חביל ימא. שם מקום:
סנינא דככל. מכלילא ותפארתה
של ככל ליוחסין: שוניה וגו' וזו
וליוזרא. מקומות הם: סנינא
דחביל ימא. תפארת של חביל ימא:
איסתא צעא מינייהו. כותיים לא
נמערבו בהם אלא הקול ימא על ידי
ששאל כותי אחד אשה אצלם אלא הם
לא נתנו לו. ויש אומרים רב פפא צעא
מינייהו אסתא ולא יהי ליה לך היה
מוציא עליהם שמץ פסול וקשה בעיני
לומר כן: כגולה. פומצדיא קרי
גולה כראש השנה (דף כ"ג): מאי
דקריא. מקום על נהר פרת למעלה
מכל המקומות הנזכרים למעלה:
והאמר ר' יוחנן. לעילא מיחזקתא
דככל כפרת עד מעברתא דגדמא ותו
לא: אמר אביי לרועה נפקא.
כאלכסון ממעברתא דגדמא ומקפת
את הפסולין עד מעלה מאיסי דקירא
שהיא מן הפסולין ושט משוט צפי
הלרועה על פרת: חלוון. נהר:
וינחם כחלה ונחזור. צערת
השצטים שהגלה סנחריב משטעי:
וכוון לפסול כל מקום שגלו השצטים
נטמעו עובדי כוכבים בצנותיהם
ועובד כוכבים ועבד הבא על צת
ישראל אפילו למ"ד (יבמות דף מה).
הולד ממזר לא היו פגום מיהא היו:

לך ניםא דפרת עד היכן. פי' כקונטרס להכי לא בעי למתח
פרת עד היכא לפי שפרת נופל בחדקל ועוד ככל מושכת
למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר לעיל: איתתא בעא
מינייהו ולא יהבו ליה. ולכן הוציא עליהם לעו וי"מ דקאי ארצ
פפא ולא נהירא דח"ו שיעלה צדעמו
של אותו דליק להוציא לעו עליהם שלא
דלי: בין הנהרות הרי היא כגולה
ליוחסין. וזרין לומר דשני מקומות
הן לאי משום חדקל ופרת לא הוה
צעי גמרא ובי בין הנהרות מאי הוי
דפשיטא לכולי עלמא דמייחסי דלעיל
נמי לא בעי אלא מן האדנין אלא בין
הנהרות פשיטא ליה דמיוחסין הן:
היום

שוניא וגוביא תכילתא דחביל ימא רבינא אמר אף ציצורא תניא נמי הכי
חנן בן פנחס אומר חביל ימא תכילתא דבבל שוניה וגוביא וציצורא תכילתא
דחביל ימא אומר רב פפא והאידינא איערבי בהו כותאי ולא היא איתתא
הוא דבעא מינייהו ולא יהבו ליה מאי חביל ימא אומר רב פפא זו פרת
דבורסי ההוא גברא דאמר להו אנא מן שוט מישוט עמד רבי יצחק נפחא
על רגליו ואמר שוט מישוט בין הנהרות עומדת וכי בין הנהרות עומדת מאי
הוי אומר אביי אמר ר' חמא בר עוקבא אומר רבי יוסי בר' חנינא בין הנהרות
הרי היא כגולה ליוחסין והיכא קיימא אומר ר' יוחנן. מאידי דקריא ולעיל
והא אומר רבי יוחנן. עד מעברתא דגוסימא אומר אביי. רצועה נפקא אומר רב
איכא בר אבין אמר רב חננאל. אומר רב חלון. ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין
א"ל אביי לא תציתו ליה יבמה היא דנפלה ליה התם א"ל אמו ידידי היא
דרב חננאל היא אויל שילוחה לרב חננאל אומר להו הכי אומר רב חלון
ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין ופליגא דר' אבא בר כהנא. דאמר ר' אבא
בר כהנא מאי דכתיב וינחם בחלה ובחבור נהר גזון וערי מדי חלה זו
חלון חבור זו. הדייב נהר גזון זו גיזוק ערי מדי זו חמזן וחברותיה ואמרי
לה זו נהוונד וחברותיה מאי חברותיה אמר שמואל כך מושבי ח"ו חוסקי
ורומקי אומר רבי יוחנן וכולם לפסול קסלקא דעתא מושבי ח"ו מושכני
והאמר ר' חייא בר אבין אמר שמואל מושכני הרי היא כגולה ליוחסין
אלא מושכני לחוד ומושכני לחוד. ותלת עלעין בפומה בין שיניה אמר
רבי יוחנן זו חלון הדייב ונציבין שפעמים בולעתן ופעמים פולטתן וארו
חיוא אחרי תנינא דמיה לדוב. תני רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין
כדוב ומסורבלין כדוב ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב ר' אמי
כי הוה חזי פרסא דרכיב אמר היינו דובא נידא א"ל רבי ללוי הראני פרסיים
אמר ליה דומים לחיילות של בית דוד הראני חברין דומין למלאכי
חבלה הראני ישמעאלים דומין לשעירים של בית הכסא הראני תלמידי
חכמים שבבבל דומים למלאכי השרת כי הוה נחא נפשיה דרבי אמר
הומניא איכא בבבל כולה. עמונאי היא. מסגריא איכא בבבל כולה
דמזוירא היא בירקא איכא בבבל שני אחים יש. שמחליפים גשותיהם
זה לזה בירתא דסטיא איכא בבבל היום סרו מאחרי המקום
דאקפי פירא בכורי בשבתא ואזיל וצדו בהו בשבתא ושמתניהו ר' אחי
ברבי יאשיה ואישתמוד אקרא דאגמא איכא בבבל אדא בר אהבה יש בה
היום

ותלת עלעין צפומה. צפיה (ה) השנייה צממאה דניאל כתיב והיא ככל: צפומה בין שיניה. צפומה משמע מצפים בין שיניה משמע
שזולתות מנחון: צולעין. מושלת עליהם: ומסורבליס כדוב. צעלי צער. לשון עזי ושומן הוא ובעלמא (שבת דף ק"א). נמי אמרי' קטן
מסורבלי צבאר המלוש צבאר כסרבל: דוב אין לו מנוחה כשהוא קשור הולך וצא תמיד סביבותיו: דובא נידא. דוב נודד: הראני
פרסיים. צעל משלות ודומיות היה לוי וקאמר לו רבי משול לי פרסיים למה הם דומים: כחילות של צית דוד. גבורים: חזרין.
אומה הסמוכה לפרסיים ומשחיתים הם וטרפנים הם יותר מפרסיים: לשעירים. מלוכזשים שחורים ודומים לשדים: דומים למלאכי
השרת. לבזים לבנים ועטופים כמלאכי השרת וכתיב (יחזקאל ט) והאש לבוש הצדדים. והכי נמי אמרין צממה מדליקין (שבת דף כ"ה):
על רבי יהודה שהיה מתעטף ויושב בצדיים המצויין ודומה למלאך כו' וצנדרים (דף כ'): נמי אמרין מאן מלאכי השרת רבנן
ואמאי קרי להו מלאכי השרת משום דמזוינין כמלאכי השרת במלוכזשים נאם: כי קא נחא נפשיה. מרקה נצואה צפומיה:
הומניא. עיר ששמה כך: מסגריא. עיר היא וכל הקך כולוהו מקומות ניהו: צירפא דסטיא. על שם שסרו מאחרי המקום ופירש
רבי היאך סרו: דאקפי פירא דכוורי ואזיל וצדו בשבתא ושמתניהו וכו'. היאך הביצר דגים הרבה והלכו ונלו: דאקפי.
היאך כדמתרגמינן ויאף הברזל (מלכים ב' ו) וקפא פחולא: פירא. צריכה עשויה לגדל דגים ובלע"ז ציב"ר: ואישתמוד. נשתממו:

היום

1. ויגל מלך אשר את
ישראל אשורה וינחם
בחלה ובחבור נהר גזון
וערי מדי:
מלכים ב' י"א
2. וארו חיוא אחרי
תנינא דמיה לרב ולשטר
חד והקמת ותלת עלעין
בפומה בין שניה וכן
אמרין לה קומי אבלי
בשר שניא: דניאל ז' ה

גליון הש"ס
תוס' ד"ה בין וכו' וצ"ל
דשני פסוקות הן. עין
עיונין דף י"ט ע"א מדי
אם בין הנהרות:
הנהרות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ומלת וכו'
כמיה הראשונה שצממאה
וכו' והיא ככל וקשי'
צפומה כ"ל ודל"א:
לעזי רש"י
אשר"א [אשר"י] ד.
שדה ערבות.
כ"ב"ר [ויב"ר].
ברכת דגים.